

CYRANO DE BERGERAC

AF MARTIN CRIMP
EFTER EDMOND ROSTANDS BERØMTE SKUESPIL

OT
ODENSE
TEATER

UNDERVISNINGSMATERIALE

UNGDOMSUDDANNELSER 2024/2025

1 INDHOLDS- FORTEGNELSE

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Cyrano de Bergerac	3
3	Det kunstneriske hold	4
4	Materialevejledning	5
5	Edmond Rostands Cyrano	6
6	Martin Crimp	7
7	Forgængelighed forfængelighed	8
8	Mellen rap og barok	16
9	Stå ved dig selv	17
10	Uddrag af manuskript del 1	18
11	Uddrag af manuskript del 2	21
12	Forløb i dansk - forforståelse	22
12.1	Forløb i dansk -personkarakteristik	23
12.2	Forløb i dansk - skriv en anmeldelse	24
12.3	Forløb i dansk - bøgernes betydning	25
12.4	Forløb i dansk - litteratur der tematiserer det anderledes	26
13	Skoler og ungdomsuddannelser i Odense Teater	28

2

CYRANO DE BERGERAC

EN RÅ OG POETISK FORESTILLING OM FORFØRENDE
ORD, KÆRLIGHED OG SELVHAD

Cyrano de Bergerac er mester i poesiers forførende kunst. Han elsker ord, men hader sig selv. Han er overbevist om, at han er for grim til at fortjene kærlighed. Da slet ikke fra den lysende, kloge Roxane, som han elsker i hemmelighed.

Roxane drages imidlertid af den unge og smukke, men ikke særlig veltalende Christian. Cyrano beslutter sig for at hjælpe Christian med at gøre kur til den intelligente Roxane. Cyranos lidenskabelige ord skal strømme ud af Christians smukke mund og få Roxane til at forelske sig. Det bliver begyndelsen på et af teaterhistoriens mest passionerede trekantsdramaer, hvor ord kan forføre, men også bedrage.

Martin Crimps geniale bearbejdelse henter inspiration fra poetry slam og spoken word og det kaster en forfriskende og nutidig glans over Edmond Rostands tidløse og tragiske historie om at være splittet mellem det poetiske hjerte og den ydre skønhed.

3

DET KUNSTNERISKE HOLD

Manuskript

/ MARTIN CRIMP

Efter skuespil af

/ EDMOND ROSTAND

Instruktion

/ NICOLEI FABER

Oversættelse

/ NIELS BRUNSE

Komponist

/ HANNAH SCHNEIDER

Scenografi og kostumedesign

/ MIE RIIS

Koreograf

/ ESTHER LEE WILKINSON

Lysdesign

/ SIMON HOLMGREEN

Lyddesign

/ KIM MALMOSE

Forlag

/ NORDISKA APS

Medvirkende

/ BENJAMIN KITTER/ Cyrano

/ CECILIE GERBERG / Roxane

/ MATHIAS BØGELUND / Christian

/ NATALÍ VALLESPÍR SAND / Leila Ragueneau

/ LUDVIG BROSTRUP / Gaston m.fl.

/ CLAUDIUS ØSTERGAARD / De Guiche

/ AYSHAN QVORTRUP / Denise m.fl.

/ ALEXANDER CLEMENT / Montfleury/Præst m. fl.

/ HAESAM JAKIR / Valvert/Mand m.fl.

/ ROSEMARIE MOSBÆK / Marie-Louise m.fl.

/ ANDERS SKOV MADSEN / Armand m.fl.

/ NIELS SKOVGAARD ANDERSEN / Le Bret

/ ANDREAS DISSING HYTTTEL / Piccolo m.fl.

4

MATERIALE VEJLEDNING

Dette undervisningsmateriale indeholder opgaver og øvelser, som kan bruges både før og efter, at I har set forestillingen.

De indledende afsnit giver et indtryk af forestillingens udtryk og indhold og kan være et godt udgangspunkt for at forberede oplevelsen.

Vi bringer et par uddrag fra forestillingen, som du kan bruge som forberedelse. Du kan arbejde dramatisk med uddragene eller gå mere på karaktererne, som foreslået i danskforløbet.

De forskellige forløb i afsnit 12 er udviklet som et forløb i dansk på gymnasieniveau, men kan også bruges i andre fag.

Grib fat i nogle af de emner som forestillingen berører: Ordets magt, selvværd og mindreværd, forelskelse, idealer og hvordan vi ligger under for dem. Hent inspiration i materialet eller find på dine egne vinkler.

At arbejde med at anmelde forestillingen skærper ligeledes dine elevers måde at være i selve teateroplevelsen på, så det er godt at have talt den opgave igennem inden forestillingen.

Det er også en god idé sammen med dine elever, at se på vores hjemmeside og tale om billeder og trailere. Hvilket indtryk får I af forestillingen? Hvad forestiller eleverne sig, at de skal opleve? Hvad kommer de til at tænke på, når de hører titlen? Efter forestillingen kan I genbesøge nogle af de tanker I samlede inden, og se om I har ændret opfattelse og hvilke nye indtryk fik I?

Se også Odense Teaters generelle inspirationsmateriale til udskoling og ungdomsuddannelser på <https://www.odenseteater.dk/footer/skoler/undervisningsmateriale/>

God fornøjelse med Cyrano de Bergerac

PRAKTISK INFORMATION OM FORESTILLINGEN

5. - 28. SEPT. 2024

SPILLESTED / Store Scene, Jernbanegade 21, Odense C.

ANBEFALES / fra ungdomsuddannelser

VARIGHED / Ca. 3 timer inkl. pause

AFTENFORESTILLINGER

9. - 24. sept. / Skolepris 80 kr. elev og 50 kr. lærer gælder mandag - torsdag.

SPØRGSMÅL / Har du spørgsmål omkring forestillingen eller undervisningsmaterialet, kan du kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen

på line@odenseteater.dk eller på tlf. 29343339.

BESTIL BILLETTER /

på www.odenseteater.dk/skoler/skoler

Har du problemer med at booke dine billetter er du velkommen til at kontakte os på skole@odenseteater.dk eller på telefon 66 12 00 52.

5 / EDMOND ROSTANDS SKUESPIL BYGGER PÅ EN VIRKELIG PERSON

EDMOND ROSTANDS CYRANO

Cyrano de Bergerac af Martin Crimp er skrevet efter Edmond Rostands klassiske romantiske helte- komedie fra 1897.

Edmond Eugène Alexis Rostand var en fransk digter og dramatiker. Han er forbundet med nyromantikken og er bedst kendt for Cyrano de Bergerac. Skuespillets romantiske stil stod i kontrast til det naturalistiske teater, der ellers var populært i slutningen af det nittende århundrede.

Skuespillet var inspireret af en virkelig person. Savinien Cyrano de Bergerac (6. marts 1619 – 28. juli 1655) var en fransk garderofficer, digter og dramatiker, i sin samtid kendt for sine talløse dueller og kærlighedsaffærer, af eftertiden for komedien *Le Pédant joué* (1645, Den narrede Pedant) og tragedien *La Mort d'Agrippine* (1653, Agrippinas død), men især for sine fantastiske fortællinger i *L'Autre Monde* (da. Rejsen til månen; Rejsen til solen, 1980). Disse eventyrligt fabulerende beretninger, der ikke blev trykt før efter hans død, har givet ham et eftermæle som en anti-autoritær barokdigter, hvis ateistiske materialisme og tro på menneskets frihed og fornuft peger frem mod oplysningstiden et århundrede senere.

6 / GENDIGTNING AF MODERNE ENGELSK DRAMATIKER

MARTIN CRIMP

Martin Crimp (født 1956) er en anerkendt britisk dramatiker og oversætter. Han er kendt for sin eksperimenterende og ofte minimalistiske stil, som udfordrer traditionelle teaterformer og fortællestrukturer. Crimps værker er ofte karakteriseret ved deres fragmenterede narrativer, komplekse karakterer og skarpe sociale kommentarer.

Stilmæssige Kendetegn

Crimp er kendt for at bryde med konventionelle dramaturgiske former. Han eksperimenterer med sprog, form og struktur i sine skuespil, hvilket skaber en unik teatralisk oplevelse. Hans værker undgår ofte lineære fortællinger og er i stedet præget af en fragmenteret stil, der kan virke både foruroligende og tankevækkende.

Nogle af hans Vigtigste Værker

- "Attempts on Her Life" (1997): Et af Crimps mest kendte værker, hvor han præsenterer 17 forskellige scener, der hver især giver forskellige perspektiver på en kvindelig karakter, som aldrig fysisk optræder på scenen. Stykket udforsker emner som identitet, køn og forbrugerkultur.
- "The Country" (2000): En psykologisk thriller, der udforsker spændingerne i en tilsyneladende idyllisk landsby, hvor hemmeligheder og løgne gradvist afsløres.
- "The City" (2008): Et andet eksempel på Crimps brug af fragmenterede narrativer, hvor han skildrer livet i en moderne storby gennem tre karakterers oplevelser.

Arbejde som oversætter

Udover sine egne skuespil er Martin Crimp også en habil oversætter, især af franske klassikere. Han har oversat værker af dramatikere som Molière og Ionesco til engelsk. Crimps oversættelser er ofte kendetegnet ved at bevare den oprindelige teksts ånd, men bringe en frisk nutidighed ind i stykket. Hans oversættelser er ofte nærmest nye værker i kraft af hans radikale og uortodokse tilgang til stoffet. Cyrano de Bergerac er ingen undtagelse.

Betydning og Indflydelse

Martin Crimp betragtes som en af de mest innovative og indflydelsesrige dramatikere i moderne britisk teater. Hans værker har haft en betydelig indflydelse på den måde, teater skrives og opføres på, især i forhold til at udfordre publikums forventninger og engagere dem i komplekse og ofte ubehagelige temaer. Hans arbejde har inspireret en ny generation af dramatikere, der søger at eksperimentere med form og indhold i deres værker.

Cyrano de Bergerac

Martin Crimp har moderniseret sproget i Cyrano de Bergerac og gjort det mere tilgængeligt.

Han har fastholdt det poetiske og musikalske aspekt fra originalen, så teksten stadig rimer og følger en rytmisk struktur. Men han har ladet sig inspirere af spoken word og poetry slam for at få sproget til at resonere bedre i et moderne publikum. Dette bevarer noget af charmen og det kunstneriske udtryk fra Rostands oprindelige værk, samtidig med at det føles frisk og relevant.

Oversættelse til dansk af Niels Brunse

Niels Bruneses oversættelse til dansk er virkelig vellykket og rammer det moderne med rod i det klassiske utrolig rent. Døm selv.

7 / SCENOGRAFI OG KOSTUMER AF MIE RIIS

FORFÆNGELIGHED FORGÆNGELIGHED

Det er scenograf Mie Riis, der har skabt det univers Cyrano de Bergerac udspiller sig i. Det er også hende, der har tegnet kostumerne.

Barokkens vanitas symboler har været en inspiration. Vanitas betyder egentlig tom og kan både oversættes med forfængelighed og forgængelighed. Dels foregår historien i 1600-tallet og dels rammer det lige ned i forestillingens kerne. Vanitas symbolerne, som de dukkede op i barokmaleriernes stilleben er således blevet en del af det scenografiske univers.

Et omdrejningspunkt i forestillingen er også at samfundet lukker sig mere og mere om sig selv, efterhånden som krigen rykker tættere på. I det visuelle giver det sig udtryk i at scenerummet lukker sig om sig selv. De åbne døre ud til samfundet omkring lukkes, litteraturens rolle svækkes og den flamboyante og individuelle stil i kostumerne uniformeres og strammes ind.

På de næste sider kan du se nærmere på scenograf Mie Riis' scenografitegninger til forestillingens storyboard og hendes tegninger til udvalgte kostumer.

Undersøg evt. selv nærmere omkring Vanitas symboler. Hvad er det? Og hvad symboliserer de?

Se på kostumetegninger og læg mærke til hvad der peger i en nutidig retning og hvad der er mere barokstil.

CYRANO

1. Akt
Kranium sænkes fra loft.

Alle fag åbne
Skuespillere på reposer og inde på scenen.

CYRANO

2. Akt
Flere fag er lukket i overgangen

Der tegnes på væggene med
kridt eller vandig kridtoplasing.

CYRANO

3. Akt

Gardin og lysekrone sænkes.

Flere fag er lukket ned i overgangen.
I slutning af aktet droppes gardin og lysekrone sænkes til gulv.

CYRANO

4. Akt

Loft køres ned.

Røg på over og underetage.

To personer ud på tag og frem på
forkant når taget er kørt.
Stige til at komme ned gennem hul og op igen.
2 åbninger tilbage h.h.v. nede og oppe.

CYRANO

5. Akt

Sort sne starter med at dale når loftet køres op.
Sne daler hele 5. Akt. Starter evt. allerede i slut 4. Akt

Alle fag er lukket. Evt. 1 åbent.

CYRANO

ISMATERIALE

Roxanne
4. Akt

Cecilie Gerberg

CYRANO

Roxanne

Cecilie Gerberg

CYRANO

Roxanne

Cecilie Gerberg

CYRANO

Cyrano

Benjamin Kitter

CYRANO

Gaston

Ludvig Brostrup

CYRANO

Gaston Soldat

Ludvig Brostrup

CYRANO

Le Bret

Niels Skovgaard Andersen

CYRANO

Le Bret Soldat

Niels Skovgaard Andersen

CYRANO

Leila
5. Akt

Natalie Vallenspir Sand

CYRANO

Leila
4. Akt

Natalie Vallenspir Sand

CYRANO

Leila

Natalie Vallenspir Sand

Kostumetegningerne bringes med
venlig tilladelse af scenograf Mie Riis

8 / MUSIK AF HANNAH SCHNEIDER

MELLEM RAP OG BAROK

Det er komponisten Hannah Schneider, der har skabt musikken til forestillingen. Hvordan har den opgave været?

- Det er enormt sjovt at arbejde med et så sprudlende og legende materiale. Det er både en spændende og virkelig udførende opgave, fordi det er en forestilling, der er på rim. Det med at sætte rim og musik sammen er lidt nyt for os allesammen, og vi prøver os frem, mens vi arbejder på det. Som komponist er jeg nødt til at forholde mig meget til den rytme og musik, der allerede ligger i ordene. Det skal passe på en eller anden måde. Instrukøren Nicoletti Faber og jeg har haft mange samtaler om, hvornår rimene skal understreges og passe med musikken og hvornår de ikke skal.

Inspiration

- Min inspiration til musikken har jeg fundet mange forskellige steder: Jeg har lyttet til barokmusik, fordi det er den tid forestillingen egentlig er fra. Og så har jeg lyttet meget til hip hop også. Jeg har fulgt forskellige digtere, som bruger sproget sammen med musik. Blandt andet en fantastisk kunstner der hedder Kae Tempest. Hun er digter og arbejder med musik i en form for spoken word, som har været enormt inspirerende at lytte til.

Ikke rap

Sproget bliver ikke til rap, fordi skuespillerne er jo ikke rappere, men spoken word er i familie med rap og hip hop. Det er meget spændende at arbejde med de forskellige skuespillere og deres roller. Hvilken måde skal de gå i samspil med musikken og rimene? Og hvilket udtryk i replikkerne skal de hver især arbejde på. Det skal jo passe til deres karakter og handlingen.

Se interview og hør lidt af musikken her:

<https://www.odenseteater.dk/oplevelser/forestillinger/2024-2025/cyrano-de-bergerac/>

Spoken word

Spoken word er en stor genre, der dækker over meget forskelligt. Der er meget inspiration at hente på nettet til forløb du kan lave med dine elever med Spoken word og poetry slam konkurrencer.

<http://www.peterdyreborg.dk/poetry-slam/skoler-og-poetry-slam/#prettyPhoto>

https://www.psfyn.dk/skriv_poetry_slam_og_spoken_word/

9 / INTERVIEW MED BENJAMIN KITTER SOM SPILLER CYRANO DE BERGERAC

STÅ VED DIG SELV

Benjamin Kitter spiller rollen som Cyrano de Bergerac. Cyrano er en mand med et stort kompleks omkring sit udseende og med et enormt talent for ord. Det er altsammen noget, Benjamin Kitter nyder at arbejde med:

- Det er simpelthen en drømmerolle og en drømmehistorie. Den er så fuld af store følelser og historien er smukt beskrevet. Det handler om selvværd, mindreværd, selvtillid, om at være tro mod sig selv, tro mod andre og tro mod sine følelser. Det er jo noget vi alle sammen kender til, kæmper med og har oplevet. Når man har en rolle, der fylder så meget i forestillingen, er der også masser af mulighed for at bruge sig selv og sit talent på mange forskellige måder.

Måske kommer rollen også på et godt tidspunkt, reflekter Benjamin Kitter:

- Jeg kan genkende meget hos Cyrano og derfor har mange valg i forhold til rollen givet sig selv. Jeg tror, det ville have været anderledes for mig at spille Cyrano for 15 år siden. Jeg er et andet sted med mig selv i dag. Med alderen har jeg fået en større accept af hvem jeg er, hvordan jeg ser ud og hvad jeg drømmer om. På den måde er jeg glad for, at jeg har fået rollen nu.

Der er rig mulighed for at gøre rollen til sin egen, selvom karakteren Cyrano de Bergerac er berømt og vel nærmest en klassiker.

- Med nogle roller er meget vigtigt for mig at finde ud af, hvordan de står, går og gestikulerer. Fordi der ligger så meget psykologi i kroppen. Men med denne rolle kan jeg mærke, at jeg skal gå meget mere sprogligt til værks. Hvad er det han siger og derefter kommer kroppen lidt af sig selv.

Forestillingen indeholder meget lyrik og rim, hvordan er det at arbejde med det?

- Stykket har en versform, der rimer, men sproget er ikke lige så stringent, som hos Shakespeare eller Molière. Stykket er forholdsvis nyskrevet af dramatikeren Martin Crimp og er helt nyoversat af Niels Brunse. Så sproget er moderne og har et godt flow. Det tillader både flere pauser og man kan vælge om man vil bruge et rim til noget eller hoppe let henover det. Jeg skal selvfølgelig være klar over, at det er der, men jeg kan forholde mig friere til, hvordan jeg fortolker det. Nogle gange er rim også en god hjælper i forhold til at huske replikkerne. Og dem har Cyrano ret mange af.

10 / 1. AKT, SCENE 1

UDDRAG AF MANUSKRIFTET DEL 1

LIGNIÈRE:
Og det er så vores berømte teater –

CHRISTIAN:
Fantastisk.

LIGNIÈRE:
Og lige nu, som du kan se, skal vi forestille folk der venter på et stykke de skal til at spille.
Mine damer og herrer, det her er Christian – han er så en ultramilitærmand og alfahan og godt i gang men ret cool, og han skal ind hos vores ven Cyranos elite-kadetter.

-----:
Tillykke.

LIGNIÈRE:
Og så er han ny i Paris, så lad os gøre det lidt letter' for ham at klare sig – vi skal ta godt imod ham herinde.

-----:
Lækker fyr.

LIGNIÈRE:
Desværre min ven, Christian er kun til kvinder.

-----:
En skam.

CHRISTIAN:
Én kvinde, faktisk.

-----:
nej, sikke noget.

-----:
Lidt af en bonderøv.

-----:
Er du god til vers?

-----:
Kan du tale sproget?

CHRISTIAN:
Hør her, jeg er ikke pariser, men mine muskler kører som smurt, og vers eller ej, lad mig sige med det samme: jeg gider ikke høre på lort.

-----:
Bravo! Den fyr er faktisk ret sej.

LIGNIÈRE:
Ja, det er sandt, han er faktisk ret sej så giv ham plads til at finde sin vej ellers skal I se, han er ikke bleg for at kværne os alle til leverpostej han er en mand der kender sin pris os' selv om han er ny i Paris sån en mand gir ikke en fis for hånlige ord, han er kold som is bare vent, han får venner i massevis han skal nok få lært at bo i Paris. En pariser behøver ik' og vær' federen det bar' alle andre der er nederen så pariseren er ham der er lederen – det' en smuk ide når vi spreder den.

CHRISTIAN:
Wow.

LIGNIÈRE:
Kan du li ord? Skriver du selv lyrik?

CHRISTIAN:
Det der med sprog, dér er jeg faktisk ikke så kvik.

Åh

-----:
Hvem er den "ene kvinde", skat?

CHRISTIAN:
Det – det
ved jeg ikke –

-----:
Ved du det ikke?

LIGNIÈRE:
Kan vi ikke få noget vin at
drikke?

-----:
Hvordan kan du ikke vide den slags?

LIGNIÈRE:
Slap nu af.
Hun er én han har set, han ved ikke hvad hun
hedder.
(Til Christi-
an) Du sku ta'
og kigge rundt i salen, hvis hun har taget plads,
og pege –
(Der serveres vin for Christian og Lignière.)

– tak – nu må jeg gerne få et glas,
klokken er mange nok – Christian, à ta santé!
(De klinker og ser sig om i tilskuerrummet.)
Nå, lad os begynde med at se
på bageste række ... hmmm ... var det dér du så
hend'?'
Der' flotte damer nok, men vi' nok lidt tidligt på
den.

CHRISTIAN:
Hvem er de sære men'sker der?

LIGNIÈRE:
Det' L'Acad-
emie Francaise –
de får alle stykkerne at læse
og de vogter på om grammatikken er korrekt
og ikke nogen fremmedord og den slags bræk –
ignorér dem.

CHRISTIAN:
Hende den kønne på første
række balkon ...

LIGNIÈRE:
Er faktisk en mand. Nå, hvo'n går det, Gaston?

-----:
Det går fint, tak!

LIGNIÈRE:
Han er straight – han er bare
cross-dresser.

CHRISTIAN:
Cross-hvafor-noget?

LIGNIÈRE:
Et af de sikre publi-
kums-esser.

CHRISTIAN:
Du mener, han...?

LIGNIÈRE:
En selvvalgt rolle – en
slags anden planet –
mand, kvinde, lidt af hvert, du ved, flydende køns-
identitet?

CHRISTIAN:
Flydende?

-----:
Kom nu, søde – har du da
ingenting set?

LIGNIÈRE:
Han er fra en lille landsby. Så skån ham lidt.
De er ikke rigtig nået til 1600-tallet.

CHRISTIAN:
Nej, jeg er født lige efter syndefaldet.

-----:
Prøv og husk det: flydende kønsidentitet.

LIGNIÈRE:
Knægten er ikke dum, nu er han forberedt.

CHRISTIAN:
Er dét der en hel række af studenter? Åh Gud –

LIGNIÈRE:

Ja, fra universitetet – hvorfor ser du så forskrækket ud?

CHRISTIAN:

Det' bare så skræmmende, det intellektuelle dør,
jeg er kun en soldat, hvad nu hvis HUN viser sig at
vær'
en intellektuel? Jeg dur ikke til sprog, jeg er bare
et flop,
jeg vil jo ikke ane hvad jeg skal stille op.

-----:

Den lille stakkel.

LIGNIÈRE:

Hvis du var student, ville du
hurtigt forstå
at deres fritid går med at bolle hinanden gule og
blå –

II / CYRANOCITATER

UDDRAG FRA MANUSKRIFTET DEL 2

CYRANO:

Jeg elsker dig, jeg savner dig, jeg vil ha dig, jeg tænker på dig før jeg falder i søvn og vågner med din stemme i hovedet, jeg ser på dig og kan ikke se klart, hele verden flimrer, jeg skammer mig, jeg er vred, jeg er forelsket, jeg er gal, jeg er lykkelig, jeg er død, jeg er i live, jeg er dum, jeg er målløs, jeg skriver breve til dig, jeg river dem i stykker, jeg skriver breve til dig igen, jeg forguder dig, jeg ydmyger dig, jeg klæder dig af, jeg ser ind i dine øjne, jeg kysser dine øjne, jeg skubber dig op mod en væg, du skubber tilbage, din krop vil ha min, du kysser min mund, du bider i min læbe, det bløder, du brænder, du brænder, dine øjne er flammer, dit hår er flammer, hele verden flimrer, og jeg brænder og brænder af kærlighed –

CYRANO:

– hele verden flimrer – og natten – og himlen – og din stemme flimrer – jeg har ingen fornuft, jeg har ingen tanker, jeg har ingen bremses, jeg har ingen beherskelse, jeg har ingen skam, jeg har ingen myndighed over mig selv, jeg kan vente i timevis på det mindste glimt af dig og så ikke sige et eneste ord til dig, jeg kan ikke tale, jeg kan ikke holde op med at tale, jeg kan ikke holde op med at se, jeg kan ikke holde ud at se, jeg gør dig til en genstand, jeg begærer dig, jeg skriver til dig, jeg skriver for dig, jeg river alt hvad jeg overhovedet har skrevet til dig og for dig i stumper og stykker, jeg brænder mig selv levende for dig, jeg tilbyder dig, jeg flår tøjet af dig, jeg klæder dig på, jeg knapper den mindste knap i dit ærme, jeg omfavner dit håndled, jeg omfavner din hals, jeg har mistet mælet, mistet alle mine ord, det eneste jeg kan sige er jeg vil – jeg vil – jeg vil – der er ingen poesi – der er ingen former der kan få mening i det her – jeg bare vil – jeg vil – jeg vil – jeg vil ha dig, Roxane.

CYRANO:

Jeg elsker ord, slet og ret.
Og uden den her (han løfter pennen)
ville menneskets
historie blive ædt
af et sort hul
og erindringen om den være lig nul.

12 / INDEN FORESTILLINGEN

FORFORSTÅELSE

Cyrano de Bergerac er en udødelig klassiker skrevet af Edmond Rostand i 1897, i denne version er den dramatiseret påny af den engelske dramatiker Martin Crimp.

I korte træk handler historien om musketeren og poeten Cyrano de Bergerac med den alt for store næse, som er håbløst forelsket i den skønne Roxane. Hun elsker til gengæld den unge Christian, der hverken har en stor næse eller næse for poesi. Historien handler blandt andet om at være splittet mellem det poetiske hjerte og den ydre skønhed, for Cyrano beslutter sig nemlig for at hjælpe Christian med at gøre kur til Roxane. Cyranos lidenskabelige ord skal strømme ud af Christians smukke mund og få Roxane til at forelske sig.

Det bliver begyndelsen på et af teaterhistoriens mest passionerede trekantsdramaer, hvor ord kan forføre, men også bedrage.

Individuel opgave

Læs introen (herover) og lav herefter tænkeskrivning i 4-5 minutter (= fat en blyant og skriv løs på et stykke papir i 4-5 minutter). Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Du skal blot lade tankerne løbe.

- Hvad tænker du umiddelbart? Hvilke tanker gør du dig om det du netop har læst. Hvad regner du med at komme til at se?
- Hvad minder det dig om?
- Hvorfor tror du at den nulevende dramatiker Martin Crimp har grebet fat i denne historie fra 1897?
- Er der noget i vores moderne tid, som historien får dig til at tænke på?

Opsamling i grupper

Find sammen i par/mindre grupper og snak sammen om, hvad I skrevet

12.1 / INDEN FORESTILLINGEN

PERSONKARAKTERISTIK

Personkarakteristikker og kontraster:

- Lav en personkarakteristik af Christian med afsæt i uddrag af manuskriptet del 1
- Lav en karakteristik af Cyrano med afsæt i uddrag af manuskriptet del 2 og inddrag eventuelt også en sproglig analyse af det, Cyrano ytrer. Det minder på mange måder om små digte og indeholder et væld af sproglige virkemidler. Hvad siger det om Cyrano, at han bruger sproget på denne måde?

Find kontraster mellem de to karakterer

12.2 / EFTER FORESTILLINGEN

SKRIV EN ANMELDELSE

Skriv din egen anmeldelse af 'Cyrano de Bergerac'. Din anmeldelse skal indeholde beskrivelse, fortolkning, perspektivering og vurdering (grundelementerne i en anmeldelse – se nærmere nedenfor). Beskriv forestillingen, overvej hvor meget du vil inddrage dig selv i beskrivelsen af oplevelsen. Fortolk forestillingen. Hvilke greb er der taget og hvorfor – hvad handler den om på et mere abstrakt plan? Perspektivér forestillingen i forhold til det samfund vi lever i. Vurdér forestillingen, hvordan fungerer den? Hvad fungerer bedst? Og så videre. Forhold jer nuanceret til stykket, og kom gerne ind på både noget, der er godt, og noget der er mindre godt. Du må gerne give forestillingen stjerner, hvis du har lyst.

Benspænd: Du skal i din opgave have særligt fokus på dit sprog – og du skal både tænke i sproglig korrekthed og i at bruge sproglige stilistiske virkemidler. Derfor skal du undervejs i din anmeldelse inddrage:

- Allitteration(er)
- Anafor(er)
- Antitese(r)
- Epifor(er)
- Varierende sætningslængder....(ét ord og et punktum efter, en længere sætning med indskudte sætninger etc)
- Skriv sanseligt. Brug sanserne, når du fx beskriver(lugtesans, synssans, følesans, høresans – smagssansen er nok mindre væsentlig). Når man skriver med sanserne skaber man ofte en stemning – læseren vil opleve at være til stede i teatret sammen med jer.

Uddybende om genren:

Anmeldelsens fire, uundværlige elementer er grundlæggende ens for alle slags anmeldelser. De skal indeholde alle elementerne: beskrivelse, fortolkning, perspektivering, vurdering, som er nærmere forklaret herunder:

Beskrivelse: Fortæl om forestillingen, så dem du skriver til kan forestille sig den uden at være der.

Hvad er det for en forestilling? Hvem har lavet den? Hvem er med? Hvad foregår der? Hvad handler det om? Prøv at være medsansende, visuel og auditiv: Hvordan lyder det?, hvilke farver har det? Hvilke stemninger mærker man som publikum? Fortolkning: Hvordan fortolker du det? Hvad synes du det handler om på et mere abstrakt og måske også almengyldigt plan? Hvad får forestillingen dig til at tænke på? Paralleller og associationer Perspektivering: Hvilke paralleller synes du man kan drage til omverdenen, samfundet eller anden kunstarter. Eller til dit eget liv? Vurdering: Hvordan synes du forestillingen lykkes? Ud fra hvilke parametre vurderer du, som du gør. Vær fair, ordentlig og konstruktiv.

Om forestillingen:

<https://www.odenseteater.dk/oplevelser/forestillinger/2024-2025/cyrano-de-bergerac/>

Læs eventuelt et eksempel på en anmeldelse her: Et eksempel ligger på mappen i drev Line

12.3 / TEMATISERENDE FORLØB 1

BØGERS BETYDNING

Hvis man vil gå mere tematisk til værks med Cyrano de Bergerac kunne det være oplagt at læse artikler, der tager bøgernes betydning/bøgenes rolle i en SoMe-tid op til debat, eller debatter om poesi (fx den debat der opstod i kølvandet på Haidar Ansaris debutdigtsamling "Institutionaliseret"):

Bogens rolle/betydning:

- Michael Bach Henriksen: 'SoMe er ikke konger i kommunikationens rige. Den direkte vej til indflydelse og udbredelse er gammeldags bøger', Kristeligt Dagblad 3/11 2023

Læs artiklen og læg op til diskussion af bogens rolle (med en kobling til poesien/sprogets betydning i Cyrano).

- Hvad er hovedsynspunkterne i artiklen
- Hvordan argumenteres der
- Er I enige/uenige i de synspunkter, der kommer frem i artiklen

God poesi – grænser for poesien?

- Lotte Kirkeby: 'Debutdigte rejser diskussion om repræsentation i litteratur', Kristeligt Dagblad 22/3 2023

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/debutdigte-rejser-diskussion-om-repraesentation-i-litteratur>

- Hvad er hovedsynspunkterne i artiklen?
- Hvordan argumenteres der?
- Er I enige/uenige i de synspunkter, der kommer frem i artiklen?

12.4 / TEMATISERENDE FORLØB 2

LITTERATUR DER TEMATISERER DET ANDERLEDES

Eksempel Caspar Eric: Nye balancer (2023)

Præsentation fra forlaget:

Med Nye balancer griber Caspar Eric tilbage til sin tidligere digtsamling Nike, hvor han i 2015 skrev om at være en handicappet krop i verden. I sin nye samling, der bærer genrebetegnelsen 'handicap-digte', italesætter Caspar Eric handicappet mere kropsligt og direkte, og samfundets stigmatisering og diskrimination af 'det anderledes' problematiseres med poppet præcision. Samtidig leder digtene efter nye fysiske og poetiske måder at findes i verden på og måske også efter et sprog, der kan røre os — med humor, power og et skarpt blik på krydsfeltet mellem det private og det politiske. Og herfra rækkes der ud efter nye fællesskaber.

Caspar Eric – Nye balancer

FORFORSTÅELSE

1. Skriv refleksioner til nedenstående spørgsmål ned:

- Hvad vil det sige at være normal?
- Hvem har lov til at definere, hvad det vil sige at være normal?
- Tænk du nogensinde over, om du er normal?
- Er det vigtigt at være normal?

2. Parateksten:

- Titlen: Hvad kan titlen Nye balancer mon referere til?
- Billedet: Hvilke tanker sætter billedet på forsiden i gang hos dig? Hvorfor tror du, Caspar Eric har valgt dette billede?
- Genrebetegnelsen: Hvad tror du, handicapdigte er? Hvorfor har Caspar Eric valgt at lave denne genrebetegnelse?

OPLEVELSE

3. Fælleslæsning og reaktionsskrivning:

- Læs digtene højt for hinanden i grupper og lav reaktionsskrivning imens. Stop undervejs

for at tale om digtet løbende og for at skifte oplæser.

- Snak herefter om jeres reaktion på digtene: Bliver I fx rørte, vrede, irriterede? Hvorfor?
- Overvej herefter om der er en bestemt passage eller måske bare et enkelt vers i digtene, der gjorde særligt indtryk på jer. Hvorfor?

UNDERSØGELSE

4. Digtets stemme og stemning, digtets rytme og lyd, digtets komposition

I lektieteksten til i dag, "Introduktion til Lyrik (Fra bogen Litterære undersøgelser – introduktion til tekstlæsning, s. 105–113) gives nogle bud på, hvad vi skal være opmærksomme på, når vi læser lyrik. Følgende elementer fremhæves: digtets stemme og stemning, digtets rytme og lyd samt digtets komposition.

- Vælg 1-2 af de tre digte, som I har læst i fælleslæsningen, og tal med hinanden om, hvilke af ovenstående elementer der kunne være spændende at undersøge nærmere i dette/disse digt(e). Find også ud af, hvordan I vil undersøge det pågældende element (dvs. hvilke analyseværktøjer).
- Formuler nu 3-5 spørgsmål til digtet som I gerne vil undersøge og besvar efterfølgende spørgsmålene.

FORTOLKNING:

5. Hvad vil teksten?

- Diskuter hvad Caspar Eric vil med sin digtsamling, og hvilken holdning Eric udtrykker til bl.a. samfundets håndtering af og syn på handicappede.
- Skriv på baggrund af jeres diskussion en præsentation af digtsamlingen til Litteratursiden. I skal bruge jeres fund fra undersøgelsen af digtenes stemme og stemning, digtenes rytme og lyd og/

eller digtets komposition samt komme ind på digtsamlingens tematik og overveje hvordan disse elementer (undersøgelse og tematik) hænger sammen. Inddrag også digtsamlingens titel.

Hvis I er i tvivl om formatet på Litteratursiden, kan I læse denne præsentation af Thomas Korsgaards kortroman 'Mente I det?': <https://litteratursiden.dk/anmeldelser/mente-i-det>

6. Perspektivering til Cyrano

- Find forskelle og ligheder mellem Cyrano de Bergerac (fortællingen, karaktererne, handlingen temaerne, budskabet) og Caspar Erics digtsamling (passager fra den naturligvis). Kom blandt meget andet ind på poesiens rolle og eller betydning.

13

SKOLER OG UNGDOMS- UDDANNELSER I ODENSE TEATER

Find flere undervisningsressourcer på Odense Teaters skolesider.

UNDERVISNINGSMATERIALER

Der produceres undervisningsmateriale til udvalgte forestillinger i sæson 2024/2025. Se hvilke på www.odenseteater.dk under skoler.

MØD EN SKUESPILLER

Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller. Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet på forhånd. Skuespilmøderne er gratis.

INTRODUKTIONER

Til visse forestillinger på udvalgte dage kan du og dine elever komme til en gratis introduktion til aftenens forestilling fra kl. 18.00 - 18.30.

For booking af skuespilmøder og introduktioner kontakt Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

RUNDTVISNINGER

Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne? Kom med bag tæppet på Odense Teater på en rundvisning. Rundvisninger koster 500 kr. for skoler.

For booking af rundvisning skriv til rundvisning@odenseteater.dk

TRANSPORTREFUSION

Skoler kan søge om tilskud hos Odense Teater. Efter en egenbetaling på 20 kr. pr. elev refunderer vi 50% af jeres transportudgifter. Hvis du vil være sikker på at få tilskud til transport, inden du køber billetter, kan du søge om forhåndstilsagn. Send en mail med antal elever samt et estimeret beløb til os. Når I har været i teatret, sender du faktura for at få udbetalt pengene. Skriv til til skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

KONTAKT

Har du spørgsmål eller ønsker i forbindelse med et teaterbesøg kan du kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk